

Baroque Guitar

گیتار باروک

از تبلچر دوره باروک به نت برای گیتار کلاسیک

Tangül Hacısalıhođlu Uđurlu

تانگول حاجی صالح اوغلو

مترجم: حامد آهنگری

بتهوون

بیتا موسیقی انتشارات

ناشر تخصصی موسیقی

نشر نای ونی

گیتار باروک

از تبلچر دوره باروک به
نت برای گیتار کلاسیک

نانگول حاجی صالح اوغلو اوغورلو

مترجم: حامد آهنگری

طرح جلد: امیر صداقتی

نُت‌نگاری: لیلا حسینی، شهرزاد شاه‌زاده صفوی

صفحه‌آرایی: نای ونی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابم: ۹۷۹-۰۰-۸۰۲۶۳۸-۰۰-۰۶

سرشناسه: حاجی صالح اوغلو اوغورلو، نانگول ۱۹۸۰ م.

عنوان: گیتار باروک

تألیف: نانگول حاجی صالح اوغلو اوغورلو

مشخصات نشر: تهران: نای ونی، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۹۲ ص، مصور، پارتیسیون

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: موسیقی برای گیتار - پارتیسیون

عنوان دیگر: از تبلچر دوره باروک به نت برای گیتار کلاسیک

شناسه افزوده: آهنگری، حامد، ۱۳۶۶ - مترجم

رده‌بندی کنگره: MT۵۸۳

رده‌بندی دیویی: ۷۸۷/۸۷۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۷۷۲۰۴

در تلگرام همراه ما باشید:

@nashrenayoney

تهران، خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران

مجتمع فروزنده، طبقه همکف، شماره ۳۰۸

تلفن فروشگاه: ۶۶۴۶۷۴۰۵

تلفن یخش: ۶۶۴۶۷۱۴۰

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نشر نای ونی می‌باشد.

فروشگاه اینترنتی: www.nayoney.com

فهرست مطالب

<p>خواندن تبلچر ایتالیایی ۱۹</p> <p>نشانه‌های دست چپ ۲۰</p> <p>ارزش زمانی نت ۲۰</p> <p>ترینات ۲۰</p> <p>نشانه‌های ریتم ۲۰</p> <p>خط میزان‌های دوتایی ۲۱</p> <p>تبلچر آلفابتو ۲۲</p> <p>آکورد آلفابتو گرافیکی ۲۲</p> <p>خواندن تبلچر آلفابتو ۲۳</p> <p>آلفابتو ۲۳</p> <p>تبلچر مختلط ۲۵</p> <p>اجرا ۲۶</p> <p>انتخاب اکتاو ۲۶</p> <p>اجرای متفاوت از تبلچرها ۲۶</p> <p>ترینات پونتادو ۲۷</p> <p>تریل ۲۷</p> <p>مردانت ۲۸</p> <p>آپوزیتورا ۲۸</p> <p>سایر عناصر مورد استفاده در اجرا ۲۸</p> <p>خط اتصال ۲۸</p> <p>ویراتو ۲۹</p> <p>آرپژ ۲۹</p> <p>کامپانلا ۳۰</p> <p>همیولا ۳۰</p> <p>تطبیق آثار از تبلچرهای اصلی ۳۱</p> <p>گاسپار سانز (۱۶۴۰-۱۷۱۰) ۳۱</p> <p>توضیحات مربوط به تطبیق آثار گاسپار سانز ۳۲</p> <p>قطعه «سواره‌نظام ناپل با دو شیپور» La cavalleria de Mapoles con dos clarines ۳۴</p> <p>روخرو (Rujero) ۳۵</p> <p>پارادتا (Paradetas) ۳۵</p>	<p>درباره مؤلف ۷</p> <p>پیشگفتار ۸</p> <p>مقدمه ۹</p> <p>مقدمه مترجم ۱۰</p> <p>تکامل گیتار باروک ۱۱</p> <p>پیدایش گیتار باروک ۱۱</p> <p>سیرت ۱۱</p> <p>ویهونلا ۱۱</p> <p>گیتار چهار سیم ۱۲</p> <p>گیتار پنج سیم دوره باروک ۱۲</p> <p>توسعه گیتار پنج سیم دوره باروک در اسپانیا ۱۳</p> <p>اسامی آهنگسازان گیتار پنج جفت سیم اسپانیایی باروک ۱۴</p> <p>اسامی کتاب‌های تخصصی گیتار پنج جفت سیم اسپانیایی ۱۴</p> <p>خوان کارلوس آمات ۱۴</p> <p>متد خوان کارلوس آمات ۱۵</p> <p>نمودار آکوردهای آمات ۱۵</p> <p>سیم‌ها و سیستم‌های کوک در گیتار باروک پنج سیم ۱۶</p> <p>بورژن ۱۶</p> <p>بورژن بر روی سیم چهارم و پنجم ۱۶</p> <p>بورژن روی سیم چهارم ۱۶</p> <p>استفاده از صدای زیر در کوک سیم چهارم و پنجم ۱۷</p> <p>سیستم چتریل ۱۷</p> <p>استفاده از کوک متفاوت بر اساس کشورها ۱۷</p> <p>سیستم کوک اسپانیایی ۱۷</p> <p>سیستم کوک فرانسوی ۱۷</p> <p>سیستم کوک ایتالیایی ۱۸</p> <p>سیستم مورد استفاده آهنگسازان اسپانیایی ۱۸</p> <p>تکنیک‌های مورد استفاده در گیتار پنج سیم باروک ۱۹</p> <p>پونتادو ۱۹</p> <p>راسگوادو ۱۹</p> <p>خواندن تبلچرهای گیتار باروک پنج سیم ۱۹</p>
--	--

۵۸.....	پاساکال در سی مینور (Passacalles in B minor)	۳۶.....	فولیا (Folias)
۶۰.....	سانتیاگو در مورسیا (۱۶۸۲-۱۷۴۰)	۳۸.....	کاناریو (Canarios)
۶۰.....	توضیحات مربوط به تطبیق آثار سانتیاگو در مورسیا	۳۹.....	پاوان (Pavanas)
۶۲.....	سوئیت در سل ماژور	۴۱.....	ویانو (Villanos)
۶۲.....	پرلود (Preludio)	۴۲.....	پاساکال (Passacalles)
۶۳.....	آلماند (Allemanda)	۴۴.....	آنتونیو در سانتا کروز (?-۱۶۰۰)
۶۴.....	کورانت (Correnta)	۴۴.....	توضیحات مربوط به تطبیق آثار آنتونیو در سانتا کروز
۶۵.....	ساراباندا دسپاسیو (Zarabanda Despacio)	۴۶.....	خاکاراس (Jacaras)
۶۶.....	ژیک (Giga)	۴۸.....	ویانو (Villanos)
۶۷.....	گابوتا (Gabotta)	۵۰.....	کاناریو (Canarios)
۶۸.....	لا گواستالا (La Guastala)	۵۲.....	فرانسیسکو گوئراو (۱۶۴۹-۱۷۱۷/۱۷۲۲)
۶۹.....	ضمیمه‌ها	۵۲.....	توضیحات مربوط به تطبیق آثار فرانسیسکو گوئراو
۹۲.....	منابع	۵۴.....	ماریونا (Marionas)
		۵۶.....	ویانو (villano)

۲. سیم‌ها و سیستم‌های کوک در گیتار باروک پنج سیم

سیم‌های گیتار باروک به خاطر نیاز آن دوره از روده حیوانات مختلف ساخته می‌شد. «کشش»^۱ سیم نیز به دلیل مقاومت کم سیم‌های ساخته شده از جنس روده بسیار پایین بود. سیم مورد استفاده و سیستم کوک در گیتار باروک با توجه به قطعاتی که قرار بود نواخته شود متفاوت بود. تنظیم سیم‌ها در گیتار باروک:

سیم پنجم (لا) سیم چهارم (ر) سیم سوم (سل) سیم دوم (سی) سیم اول (می)

گیتار باروک که اصولاً دارای پنج جفت سیم بود، به انگلیسی "Five cours" و به اسپانیایی "Cinco ordenes" نامیده می‌شد، همچنین سیم اول را معمولاً به صورت تکی استفاده می‌کردند.

بوردن

بوردن یک کلمه فرانسوی است که به اسپانیایی «بُردُن» (Bordon) نامیده می‌شود. وقتی در سیم‌های چهارم و پنجم، سیم‌های جفت به فاصله اکتاو نسبت به هم کوک می‌شوند سیم پایینی را «بوردن» می‌نامند.

در رپر توار گیتار باروک از سیستم‌های کوک متفاوتی استفاده می‌شد و این سیستم کوک از یک آهنگساز به آهنگساز دیگر از یک قطعه به قطعه دیگر و از کشوری به کشور دیگر متفاوت بود؛ نبود یک سیستم کوک استاندارد، گیتار باروک را به یک ساز کاملاً منحصر به فرد تبدیل کرده است. سیستم کوک متفاوت که در گیتار باروک استفاده می‌شد، امکان شنیدن صداهای متفاوت از سازها را فراهم می‌کرد.

بوردن بر روی سیم چهارم و پنجم

سیم‌های چهارم و پنجم به صورت بوردن به عنوان ایده‌آل‌ترین سیستم کوک برای نوازندگان، خصوصاً توسط گیتاریست‌های اسپانیایی پذیرفته شده بود جفت سیم‌های چهارم و پنجم به صورت اکتاو و در سایر سیم‌ها به صورت هم‌صدا کوک می‌شدند.

بوردن در جفت سیم‌های چهارم و پنجم

بوردن روی سیم چهارم

در این کوک جفت سیم چهارم به صورت اکتاو و مابقی سیم‌ها به صورت هم‌صدا هستند، همچنین سیم پنجم ساز را می‌توان در پاساژهای ملودیک استفاده کرد.

بوردن در جفت سیم‌های چهارم

¹ Tension

استفاده از صدای زیر در کوک سیم چهارم و پنجم

در این سیستم صدای زیر اکتاوروی جفت سیم‌های چهارم و پنجم کوک می‌شود که فرصتی را برای ملودی پردازی با انگشت شست فراهم می‌کند و مخصوصاً برای نواختن پاساژهایی به روش انگشت‌گذاری «کامپانلا»^۱ ایده‌آل است.

در این کوک بوردن استفاده نمی‌شود

سیستم چترل^۲ Chanterelle

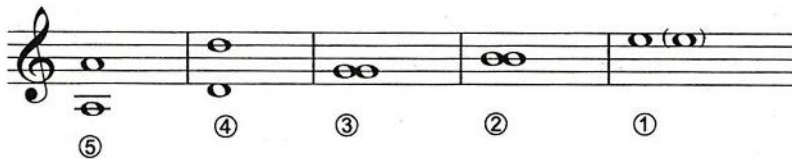
بسیاری از گیتاریست‌های دوره باروک ترجیح می‌دادند که از سیم اول به صورت تکی استفاده کنند، استفاده از این روش بر اساس دلایل موسیقایی بود؛ سیم اول که بیشترین کاربرد را در ملودی‌نوازی داشت به‌عنوان یک جفت سیم، مشکلات کوک در سیم‌هایی از جنس روده ایجاد می‌کرد علاوه بر این، رنگ صدای سیم تکی با سیم دوتایی متفاوت است به خاطر این تفاوت بهتر بود از سیم تکی برای صدادهی بهتر ملودی استفاده شود در حالی که در ویولونا از کوک هم‌صدا در سیم‌های جفت استفاده می‌شد در گیتار باروک استفاده از کوک اکتاو و سیم تکی تفاوت‌هایی ایجاد می‌کرد، در واقع این شیوه برای تکنیک راسگوادو مناسب بود ولی برای نواختن با شیوه قدیمی نامناسب بود؛ بنابراین گیتار باروک با توجه به ماهیت قطعه تنظیم می‌شد.

استفاده از سیم کوک متفاوت بر اساس کشورهای که گیتار باروک پنج سیم در آنها وجود داشت

سیستم‌های کوک متفاوتی برای گیتار باروک استفاده می‌شد، رایج‌ترین آنها در زیر نشان داده شده است:

سیستم کوک اسپانیایی

به پیشنهاد «گاسپار سائز» آهنگساز و گیتاریست اسپانیایی، جفت سیم‌های چهارم و پنجم را می‌توان در اکتاو کوک کرد و سیم اول را می‌توان به صورت چترل (استفاده از سیم تک در کنار جفت سیم‌ها) استفاده کرد.

سیستم کوک اسپانیایی گیتار باروک

سیستم کوک فرانسوی

محبوب‌ترین سیستم کوک در فرانسه بوردن روی سیم چهارم است. جفت سیم پنجم هم به صورت نت هم‌صدا در اکتاو بالا کوک می‌شود. از آهنگسازان آن دوره «کوربتا»^۳ و «رابرت دویسی»^۴ از این روش کوک استفاده می‌کردند.

پس از کوربتا این سیستم کوک به یک استاندارد در موسیقی گیتار باروک تبدیل شد. «ویسی» در سال ۱۶۸۲ و «کامپین»^۵ در سال ۱۷۳۰ نیز این کوک را در کتاب خود پیشنهاد دادند.

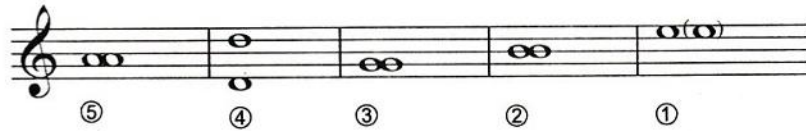
^۱ روش انگشت‌گذاری کامپانلا که در ایتالیایی به معنای «زنگ کوچک» است به معنای پخش کردن نت‌های یک ملودی رو چند سیم (cross - strings) با هدف اتصال و هم‌پوشانی صداها روی هم است؛ مانند صدای ساز چنگ یا پیانویی که با پدال نگه‌داشته شده نواخته می‌شود. همچنین این روش به صورت عامیانه روش waterfall یا cascade (آبشار) نامیده می‌شود. (مترجم)

^۲ Chanterelle از کلمه Chanter با ریشه فرانسوی به معنای آواز خواندن است. (مترجم)

^۳ Crobetta

^۴ Robert de visee

^۵ Campin

سیستم کوک فرانسوی گیتار باروک

سیستم کوک ایتالیایی

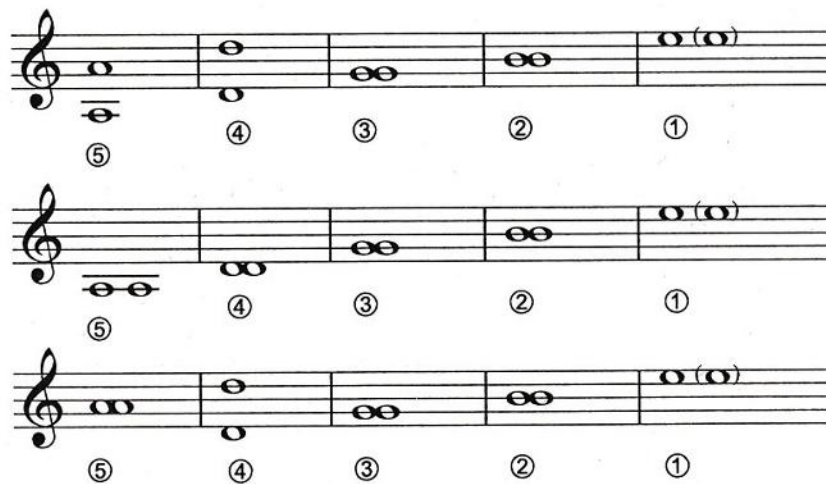
از سیم باس در سیستم کوک ایتالیایی استفاده نمی‌شود، جفت سیم‌های چهارم و پنجم به‌صورت هم‌صدا در اکتاو بالا کوک می‌شود. این روش کوک که توسط گاسپار سانز، «بریچنو»^۱ و «لودو ویکو رونکالی»^۲ استفاده می‌شد از محبوب‌ترین روش کوک روی گیتار باروک است.

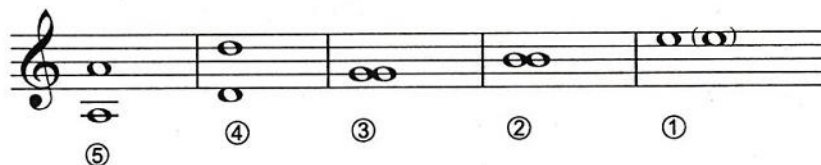
سیستم کوک ایتالیایی گیتار باروک

سیستم کوک مورد استفاده آهنگسازان اسپانیایی

سیستم کوک مورد استفاده سانز:

سیستم کوک مورد استفاده آمات:

¹ Briceno

² Ludovico Roncalli

۳. تکنیک‌های مورد استفاده در گیتار پنج سیم باروک

گیتار باروک بین سال‌های ۱۶۰۰ تا ۱۸۰۰ جای خود را در موسیقی اروپایی باز کرد؛ پس از بررسی منابع نوشته شده برای گیتار باروک، مشاهده می‌شود که اطلاعات کافی در مورد تکنیک دست چپ وجود ندارد، در مقابل اطلاعات گسترده‌ای در مورد تکنیک‌های دست راست را می‌توان یافت.

پونتادو Punteado

تکنیک پونتادو را می‌توان در نقطه مقابل تکنیک راسگوادو در نظر گرفت، این تکنیک نواختن با استفاده از نوک انگشتان با کشیدن سیم‌ها است.

پونتادو از نظر تاریخی تکنیک مشتق شده از ساز لوت است. پس از سال ۱۶۲۹ تکنیک راسگوادو و پونتادو باهم مورد استفاده قرار می‌گرفتند. تکنیک پونتادو توسط گیتاریست‌های ایتالیایی دوره باروک، توسعه یافت و «پیتزیکاتو» نامیده شد.

راسگوادو Rasguado

تکنیک راسگوادو، اولین بار در گیتار رنسانس در قرن شانزدهم استفاده شد و از قرن هفدهم به‌طور گسترده در آثار گیتار باروک استفاده شده است و به یکی از عناصر اصلی برای آثار گیتار باروک تبدیل شده بود.

راسگوادو ضربه زدن به‌صورت همزمان روی سیم‌های گیتار از بالا به پایین و یا از پایین به بالا است؛ تکنیک راسگوادو می‌تواند با تمام انگشتان به‌صورت همزمان یا به‌صورت جداگانه نواخته شود. این تکنیک در قرن هفدهم و هجدهم به روش‌های مختلف اجرا می‌شد تکنیک راسگوادو هنوز در اجرای موسیقی فولک و سبک فلامنکو استفاده می‌شود. آهنگسازی به سبک راسگوادو بر روی گیتار باروک بین سال‌های ۱۵۴۶ تا ۱۶۳۰ انجام می‌شد.

بین سال‌های ۱۶۳۰ تا ۱۶۳۸ آهنگ‌هایی به سبک راسگوادو و پونتادو به‌صورت مختلط ساخته شده است سپس روش پونتادو به تدریج مطرح شد.

خواندن تبلچرهای گیتار باروک پنج سیم

از سه سیستم تبلچر متفاوت مخصوص گیتار باروک اسپانیایی استفاده می‌شد. اولین مورد استفاده از سیستم اعداد در متد خوان کارلوس آمات است. دومی سیستم الفبایی است که توسط آهنگسازان ایتالیایی ابداع شده بود؛ سومی سیستم مختلط است که بازهم متعلق به آهنگسازان ایتالیایی است.

خواندن تبلچر ایتالیایی

موسیقی گیتار باروک که در سیستم تبلچر در اسپانیا و ایتالیا نوشته شده است، پنج خط نشان‌دهنده سیم گیتار است اولین خط از پایین مربوط به سیم اول (می) است، بعدی سیم دوم (سی) سیم سوم (سل) سیم چهارم (ر) و سیم پنجم (لا) است. در این سیستم خطوط دقیقاً نشان‌دهنده سیم‌های گیتار هستند اعدادی که روی خط قرار می‌گیرند محل فرت‌ها روی سیم مورد نظر را نشان می‌دهند.

فرت ششم = 6 سیم آزاد = 0

فرت هفتم = 7 فرت اول = 1

فرت هشتم = 8 فرت دوم = 2

فرت نهم = 9 فرت سوم = 3

فرت دهم * = x فرت چهارم = 4

فرت پنجم = 5

* برای اینکه شماره فرت دهم و بعد از آن با عدددهای فرت‌های دیگر اشتباه گرفته نشود از اعداد رومی استفاده می‌شود.

قطعات دورهٔ باروک همواره برای نوازندگان گیتار امروزی، دارای اهمیت موسیقایی و جایگاه پژوهشی ویژه‌ای بوده است؛ بیشتر آثاری که از این دوره بر روی گیتار امروزی اجرا می‌شود، از قطعات بزرگان موسیقی آن دوره همچون: «یوهان سباستیان باخ»، «سیلوویس لئوپلد وایس» و... است که بیشتر این آثار برای ساز لوت تصنیف شده بود؛ اما در این کتاب نمونه‌ای از تبلچرهای دست‌نوشته از چهار آهنگساز و گیتاریست مهم اسپانیایی همچون «گاسپار سانز»، «آنتونیو د سانتا کروز»، «فرانسیسکو گوئر او» و «سانتیاگو د مورسیا» انتخاب و با گیتار امروزی تطبیق داده شده است.

www.nayoney.com
Design: Nazanin khazaei

ISMN: 979-0-802638-00-6

